

**DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT**

Statsråden

Helse- og omsorgskomiteen
Stortinget

Deres ref
2022/4342

Vår ref
22/4572-

Dato
12. desember 2022

Dokument 8:39 S (2022-2023) om å opprettholde ABC-tilbudet i Oslo som et helårlig tilbud og en plan for å løse den akutte mangelen på jordmødre

Jeg viser til brev datert 8. november 2022 fra helse- og omsorgskomiteen som ber om min uttalelse om ovennevnte representantforslag. Forslagene er:

1. Stortinget ber regjeringen sørge for at ABC-enheten opprettholdes som en egen jordmorstyrt enhet ved Oslo universitetssykehus, gjennom hele driftsåret.
2. Stortinget ber regjeringen legge frem en konkret plan for å løse den akutte mangelen på jordmødre, både i spesialisthelsetjenesten og i kommunene. Regjeringen bes i denne sammenheng også se på grunnbemanning, arbeidsbelastning og andre betingelser som medfører at jordmødre i dag ikke ønsker å bli i sine stillinger.

Vi har et godt svangerskaps-, føde- og barseltilbud i Norge. Det skal vi både ta vare på og forbedre. Norge er et av verdens beste land å føde i. De fleste fødende er fornøyde med fødsels- og barselomsorgen, som holder svært høy kvalitet i internasjonal sammenheng.

Om forslag 1: Det er helseforetakene som har ansvaret for å sørge for en god og forsvarlig fødsels- og barselomsorg, i tråd med Helsedirektoratets faglige anbefalinger. Oslo universitetssykehus begrunner helgestengningen av ABC-enheten med mangel på jordmødre og hensynet til pasientsikkerheten. Det er en prioritering for å få mest mulig ut av de tilgjengelige ressursene ved at ansatte jobber på tvers av fødeenhetene for å sikre et godt fødetilbud til alle kvinner med fødeplass på Oslo universitetssykehus Ullevål. Helse- og omsorgsdepartementet har ikke noen rolle i å gjøre slike faglige vurderinger, og kommer heller ikke til å overprøve sykehusets vedtak.

Om forslag 2: Norge ligger i verdenstoppen i antall sykepleiere, inklusive jordmødre, i forhold til befolkningen, og vi ligger høyest i Europa målt i andel av totalt ansatte. Mangel på fagfolk er likevel nå den største utfordringen knyttet til svangerskaps-, føde- og barseltilbudet. Å opprettholde en god fødselsomsorg avhenger av at vi har nok jordmødre og annet personell som har kompetanse som er relevant for fødselsomsorgen. Jeg viser til Dokument nr. 15:352 (2022-2023) om hva som gjøres for å sikre en bedre grunnbemanning ved landets fødeavdelinger, hvor jeg blant annet svarte at:

«Vi har i regjeringsplattformen varslet at det skal settes i gang et arbeid om det helhetlige føde- og barseltilbudet. Arbeidet vil blant annet omfatte bemanning, følgetjeneste, heltidsstillinger og finansieringsmodell. Helsedirektoratet reviderer dessuten veilederen med kvalitetskrav til fødselsomsorgen som blant annet skal anbefale et normtall for bemanning ved fødeavdelingene.

I arbeidet for å møte personellutfordringene må flere virkemidler tas i bruk. Regjeringen oppnevnte i fjor Helsepersonellkommissjonen som skal levere sin utredning 1. februar 2023. Kommisjonen skal blant annet gjøre rede for hvordan teamarbeid, organisering av oppgaver og ansvar mellom ulike personellgrupper påvirker det framtidige behovet for kompetanse og personell. Samhandlingen innenfor og mellom de ulike delene av helse- og omsorgssektoren og strukturelle hindringer for effektiv ressursbruk skal inngå i vurderingene. Den skal også identifisere rekrutteringsutfordringer i ulike deler av landet, og årsaker til dette.

Arbeidet for å bedre tilgangen til spesialsykepleiere er alt i gang. I 2022 er det bevilget 64 mill. kroner til opprettelse av 200 utdanningsstillinger for spesialsykepleiere, og jordmødre inngår i dette. I statsbudsjettet for 2023 er det foreslått å videreføre satsingen med 199 mill. kroner. Midlene skal gå til helårseffekt av stillingene som ble opprettet i 2022 og til opprettelse av 200 nye utdanningsstillinger i 2023.

Regjeringen er også opptatt av at universiteter og høyskoler utdanner flere sykepleiere og at de bidrar til å dekke arbeidslivets kompetansebehov. Regjeringen har derfor tildelt 300 studieplasser til sykepleierutdanning, og bedt utdanningsinstitusjonene så langt det er mulig prioritere spesialsykepleierutdanning, og da jordmor- og helsesykepleierutdanning, samt spesialutdanning innen fagområdene anestesi, barn, intensiv, operasjon og kreft. I tillegg til disse 300 studieplassene, har regjeringen bedt utdanningsinstitusjonene om å øke utdanningskapasiteten i bachelorutdanning i sykepleie med 200 studieplasser. Disse skal finansieres innenfor institusjonenes egne rammer. Jordmorutdanning bygger på en bachelorutdanning i sykepleie. Derfor er utdanningskapasiteten for bachelorutdanningen i sykepleie viktig for fremtidig rekruttering til jordmorutdanning. Totalt vil dette på sikt gi en økt utdanningskapasitet tilsvarende 500 studieplasser.»

Ved å øke antallet studieplasser og utdanningsstillinger styrker vi laget rundt den fødende, og vi gjør tilgangen på fagfolk bedre.

Alle helseforetak jobber med å rekruttere og beholde kvalifisert personell, innen ulike grupper hvor det tidvis og stedvis kan oppleves mangel i tilgang på arbeidskraft. Helseforetakene ble i 2022 gitt et særskilt oppdrag om å utarbeide en behovsanalyse og plan for å sikre tilstrekkelig tilgang til jordmødre på kort, mellomlang og lang sikt. Dette arbeidet pågår og en rekke tiltak er til vurdering i denne forbindelse. Parallelt pågår det kontinuerlig arbeid for å beholde eksisterende personell som er kritisk viktig for å holde forsvarlige fødetilbud i drift. Jeg viser til Dokument nr. 15:491 (2022-2023) og mitt svar hvor det framgår hva de regionale helseforetakene har gjort for å rekruttere og beholde jordmødre i sykehusene.

Arbeidet med å styrke jordmørtjenesten i kommunene, inngår i arbeidet med å styrke helsestasjonstjenesten i sin helhet. Vi er godt i gang med dette arbeidet gjennom en opptrappingsplan for helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Denne planen følges opp gjennom tre dokumenter: opptrappingsplan for psykisk helse, Nasjonal helse- og samhandlingsplan og den nye folkehelsemeldingen. Regjeringen har derfor foreslått en økning av det øremerkede tilskuddet til styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten på 45 mill. kroner i 2023. Det foreslås å bevilge totalt 434,6 mill. kroner til tilskuddsordningen, hvorav 60 mill. kroner er foreslått øremerket til jordmorårsverk i kommunene.

Med hilsen

Ingvild Kjerkol